

KUFER PEŁEN DZIEDZICTWA

KARTA ZADAŃ nr I (dla starszych)

Chcielibyśmy, abyście kogoś poznali. Ten pan to...

Józef Łepkowski (1826-1894) – krakowski uczyony, publicysta, twórca pierwszej w Polsce katedry archeologii, profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, twórca Gabinetu Archeologicznego, który dał początek kolekcji Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego prace stanowiły krok naprzód w dziedzinie inwentaryzacji zabytków, muzealnictwa, edukacji, miał olbrzymie zasługi w dziedzinie konserwacji. Dokumentował również obrzędy i zwyczaje, przyczynił się m.in. do upowszechnienia pochodzenia Lajkonika. Był inicjatorem stworzenia krypty zasłużonych w kościele na Skałce w Krakowie. Od 1847 r. odwiedził ponad 1500 miejscowości i zinwentaryzował wiele licznych zespołów i obiektów w Galicji, a także w Kongresówce, na Śląsku, Wielkopolsce, Pomorzu i Litwie. Działania w zakresie ochrony zabytków podejmowane przez niego i innych społeczników w okresie zaborów stały się inspiracją dla naszego projektu.

Zrób wywiad, poszukaj w internecie lub sprawdź w słowniku i krótko wyjaśnij następujące pojęcia:

- archeologia

.....

.....

- rektor

.....

.....

- inwentaryzacja

.....

.....

- krypta

.....

.....

- zabory

.....

.....

- Galicja i Kongresówka

.....

.....

- obrzędy i zwyczaje

.....

.....

- społecznik

.....

.....

ORGANIZATOR
Fundacja Plenerownia

PARTNERZY PROJEKTU
Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Sztuka na kółkach

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski
w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”

Sprawdź, np. w internecie kto jest pochowany w krypcie zasłużonych w kościele na Skałce w Krakowie.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.

Zadanie na potem:

Spróbuj pójść **w ślady Józefa Łepkowskiego i zinwentaryzuj**, czyli spisz, udokumentuj, opisz, sfotografuj albo narysuj zabytki swojej najbliższej okolicy.

Zadanie na teraz:

Spróbuj stworzyć **kartę ewidencyjną** (ewidencja to także rodzaj dokumentacji, zawiera różne informacje na temat zabytków) wybranego przedmiotu z kufra pełnego dziedzictwa*.

KUFER PEŁEN DZIEDZICTWA KARTA INWENTARZOWA ZABYTKU RUCHOMEGO		1. NR – kolejny numer przedmiotu z kufra	9. POCHODZENIE – kto to wyprodukował/stworzył? Do kogo to mogło należeć?
2. NAZWA – czyli co to jest?	3. MATERIAŁ, TECHNIKA – z czego to jest?		10. HISTORIA – co ten przedmiot widział? Jakich wydarzeń był świadkiem, czego jest pamiątką? Związane z nim historie, legendy itp., także prawdopodobne dzieje.
4. CZAS POWSTANIA – czyli przybliżony okres powstania	5. WYMIARY <small>(wys./szer./głęb./waga)</small>	6. CECHY PRZEDMIOTU (ciepłe/zimne, ciężkie/lekkie, pachnące/albo i nie, gładkie/chropowate itp.)	
7. OPIS – do czego to jest, jak wygląda (znaki, sygnatury, napisy)?		8. FOTOGRAFIA lub RYSUNEK	
11. STAN ZACHOWANIA, NAJPILNIEJSZE POSTULATY KONSERWATORSKIE, FORMY OCHRONY – czy są uszkodzenia, ubytki, zadrapania, czy czegoś brakuje itp.? Czy coś trzeba naprawić? Jak w przyszłości dbać o przedmiot?		13. UWAGI – czy na coś trzeba szczególnie uważać/zwrócić uwagę? Cechy szczególne np. charakterystyczny napis.	
12. INFORMACJE O ZMIANACH – czy ktoś coś naprawiał, zmieniał? Kiedy, kto i jak?		14. ŹRÓDŁA WIADOMOŚCI (np. bibliografia, akta archiwalne, źródła ikonograficzne itp.) – czyli gdzie możemy znaleźć informacje o przedmiocie.	
		15. OFIARODAWCA – kto sprezentował przedmiot do kufra?	
		16. OPRAWOWANIE KARTY INWENTARZOWEJ (data, imiona i nazwiska wypełniających, podpisy).	

*Karty są dostępne w segregatorze, zakładka nr 6.

Poniżej znajdziesz fragment napisany przez Józefa Łepkowskiego, w którym wyjaśnia motywy swoich działań w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami. Niestety, atrament w niektórych miejscach niemal zupełnie wyblakł. Na podstawie zachowanych śladów, spróbuj odtworzyć brakujące słowa.

„Bycie Polakiem to duma, z naszej chlubnej przeszłości, to duma, z naszej wspaniałej historii. Historia, bez pomników historii byłaby poezją, byłaby swoistą legendą. Pomniki historii nazywane zabytkami utrwalają naszą pamięć historyczną, są swoistym przypomnieniem i utrwalaczem historii. Pomnikami historii są groby, pałace, dwory, książki, monety, wyroby rękodzielnicze itd. Swoistymi pomnikami historii są wybitne jednostki, które często całe swoje dorosłe życie poświęciły pro publico bono. Dbanie o pomniki historii nie należy wyłączać do dedykowanych, temu zagadnieniu instytucji i osób. Jest to obowiązek każdego Polaka, jako dowód wdzięczności, że może czerpać z dziedzictwa przeszłości ducha i natchnienie oraz dumę narodową”.

Zastanów się, w jaki sposób ty możesz zadbać o pomniki historii, których wagę podkreślał krakowski uczyony.

.....

.....

.....

.....

.....

Pomyśl, dlaczego zadanie, którego podjął się J. Łepkowski oraz jemu podobni działacze było tak ważne w okresie zaborów, kiedy Polski nie było na mapie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dziedzictwo kulturowe to olbrzymi skarb, który musimy chronić. Jest wiele czynników, które mu zagrażają. Spróbuj zanotować kilka z nich.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

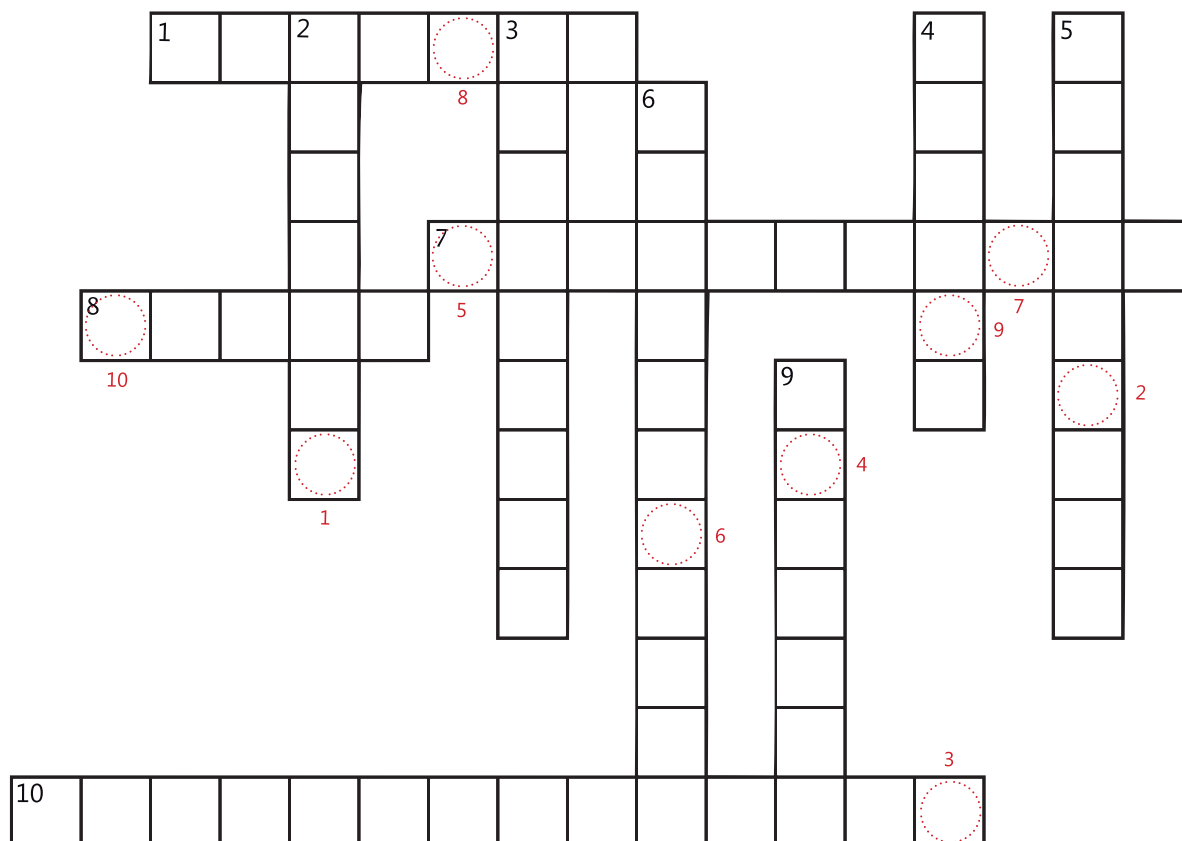
ORGANIZATOR
Fundacja Plenerownia

PARTNERZY PROJEKTU
Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Sztuka na kółkach

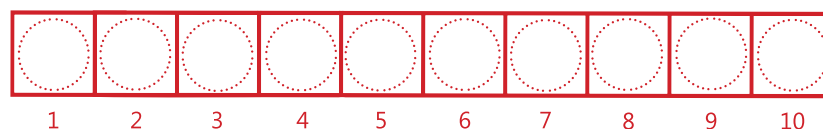

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski
w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”

Sprawdź swoją wiedzę na temat dziedzictwa kulturowego i rozwiąż krzyżówkę.

1. Może być ruchomy i nieruchomy, techniki, archeologiczny, militarny, sakralny, architektoniczny itd.
2. Rzemieślnik trudniący się tym tradycyjnym rzemiosłem wyrabiał beczki
3. Język, który podobnie jak pochod Lajkonika znajduje się na Krajowej Liście Dziedzictwa Niematerialnego.
4. Tutaj w Świątyni Sybilli Izabela Czartoryska gromadziła swe zbiory pamiątek historycznych, tworząc najstarsze muzeum w Polsce.
5. Wpływ ma na niego człowiek, jak i przyroda. Jego częścią są drzewa, pola, zabudowania wiejskie i miejskie, sieci dróg i wiele innych elementów. On także może być objęty ochroną, gdyż stanowi część dziedzictwa.
6. W tym miejscu możesz kupić stare książki.
7. Słowo to kojarzy się przede wszystkim z jedzeniem ale wiąże się również z zabytkami i jest formą dbania o nie. Podobne do niego terminy to konserwacja i renowacja.
8. Imię pana, uważanego za ojca polskiej etnografii, autora wielu książek o kulturze ludowej.
9. Specjalna lista, na którą wpisuje się zabytek, by objąć go ochroną.
10. Wyróżnienie przyznawane zabytkom w Polsce, uznanym za wyjątkowo ważne dla naszej historii. Przyznano je już stu zabytkom! Można przy nich spotkać tabliczki z takim znakiem.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- było bardzo popularne w XIX w. Panowała wtedy moda na kolekcjonowanie starych przedmiotów, które często uchodziły za bardzo tajemnicze. Inne nazwy używane na określenie tego trendu to starożytnictwo (słowem starożytne określano po prostu wszystko co dawne) lub antykwaryzm (pamiętasz sklep ze starymi książkami?). Używano także nazwy archeologia, która oznaczała po prostu zainteresowanie przeszłością, a nie jak dziś – naukę badającą ją na podstawie zachowanych śladów. Organizowano wyprawy, nieraz w bardzo odległe strony, po to by inwentaryzować zabytki, opisywać je, a także zbierać. Ówcześni badacze i miłośnicy historii zrobili wiele dobrego w dziedzinie ochrony zabytków, choć niektóre z podejmowanych w tamtym okresie przedsięwzięć z dzisiejszego punktu widzenia oceniamy nienajlepiej – miały charakter rabunkowy, a nierzadko przyczyniły się do zniszczenia cennych informacji o przeszłości.

W dokumentacji zabytków przydaje się uważne oko i sprawny język. Przyjrzyj się uważnie eksponatom i opisz ten obiekt z kufra, który:

- jest najmniejszy
- jest najcięższy

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Jaki obiekt dorzuciłbyś do kufra pełnego dziedzictwa,
aby przypominał o tobie i twojej okolicy?

.....

Opisz go, wklej fotografię lub narysuj.

Dlaczego ten obiekt jest dla ciebie ważny?

.....

.....

.....

ORGANIZATOR
Fundacja Plenerownia

PARTNERZY PROJEKTU
Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Sztuka na kółkach

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski
w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”

KUFER PEŁEN DZIEDZICTWA

KARTA ZADAŃ nr 2 (dla młodszych)

Chcielibyśmy, abyście kogoś poznali. Ten pan to...

Józef Łepkowski – żył ponad 100 lat temu, w latach 1826-1894. Mieszkał w Krakowie w czasach, gdy Polski nie było na mapie, a nasze ziemie były podzielone między trzy sąsiednie państwa. Interesował się przeszłością i starał się ocalić jej ślady. Po co? Po to by mogły je oglądać jego wnuki i ich wnuki, i ich wnuki... a dzięki temu wiedziały, co działo się w dawnych czasach i pamiętały o ludziach, którzy żyli przed nimi oraz związanych z nimi historiach. Józef wiele pisał i podróżował. Odwiedzał różne miejscowości, także te oddalone od Krakowa o setki kilometrów, położone na Śląsku, w Wielkopolsce, na Pomorzu, a nawet na Litwie. Woził ze sobą kufry i walizki wypchane wieloma niezbędnymi rzeczami. Robił mnóstwo notatek, opisując to, co widzi, np. stare budynki, malowidła, rzeźby. Na wyprawy często zabierał swojego brata Ludwika, który na miejscu wykonywał rysunki (Józef działał w czasach, gdy fotografia dopiero raczkowała, nie było telefonów z aparatami). Dzięki ich pracy także i dziś możemy dowiedzieć się, jak kiedyś wyglądał dany zabytek. Józef nie tylko dokumentował, ale zrobił wiele w dziedzinie konserwacji zabytków (konserwator to taki lekarz od zabytków, który dba o ich dobry stan, naprawia, pomaga przetrwać kolejne lata). Łepkowski zasłynął jako twórca pierwszej katedry archeologii w Polsce, czyli takiego specjalnego wydziału na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, gdzie mogli studiować studenci i uczyć się o przeszłości. Był też twórcą Gabinetu Archeologicznego, w którym gromadził rozmaite starocie w celach naukowych. Ekspozycje te stały się później podstawą Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego. To on opisał zwyczaj pochodu Lajkonika, a także inne tradycje i obrzędy. Także on wpadł na pomysł, by pod kościołem na Skałce w Krakowie urządzić kryptę, w której będą pochowani ludzie zasłużeni dla polskiej kultury. Tak, Józef był wielkim patriotą. Działał w trudnych na Polaków czasach i zrobił bardzo wiele by ocalić pamiętki naszej historii. Nie był w tych działaniach odosobniony, w tamtym czasie wiele osób angażowało się w badanie przeszłości i ratowanie zabytków.

Część polskich ziem, które przypadły Austrii zostały nazwane Galicją. To tutaj znajdował się Kraków, w którym mieszkał Józef Łepkowski. Spytaj kogoś dorosłego, w jakim zaborze znajdowała się miejscowość, w której mieszkasz.

.....

Opowiedz, co wiesz o Lajkoniku i opisz jego wygląd.
Poproś kogoś dorosłego, o pomoc.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Czym zajmuje się archeolog?

.....

.....

.....

W czasach, kiedy żył Józef Łepkowski, archeologia była rozumiana trochę inaczej niż dzisiaj i w zasadzie wszystko, co stare i wiekowe było określane jako pamiątka archeologiczna.

ORGANIZATOR
Fundacja Plenerownia

PARTNERZY PROJEKTU
Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Sztuka na kółkach

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski
w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”

Wyobraź sobie, że jesteś archeologiem i zaprojektuj swoją wizytówkę.

Pokoloruj obrazek (znajdujący się na kolejnej stronie) i znajdź na nim następujące elementy:

- kościół na Skałce w Krakowie z kryptą zasłużonych
- Lajkonik
- mapa Galicji
- kałamarz
- wazy antyczne
- sygnet
- torba podróżna
- zegar
- toga rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego

Zastanów się, które z przedstawionych przedmiotów na przestrzeni czasu wyszły z użycia i czym dziś zostały zastąpione?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ORGANIZATOR
Fundacja Plenerownia

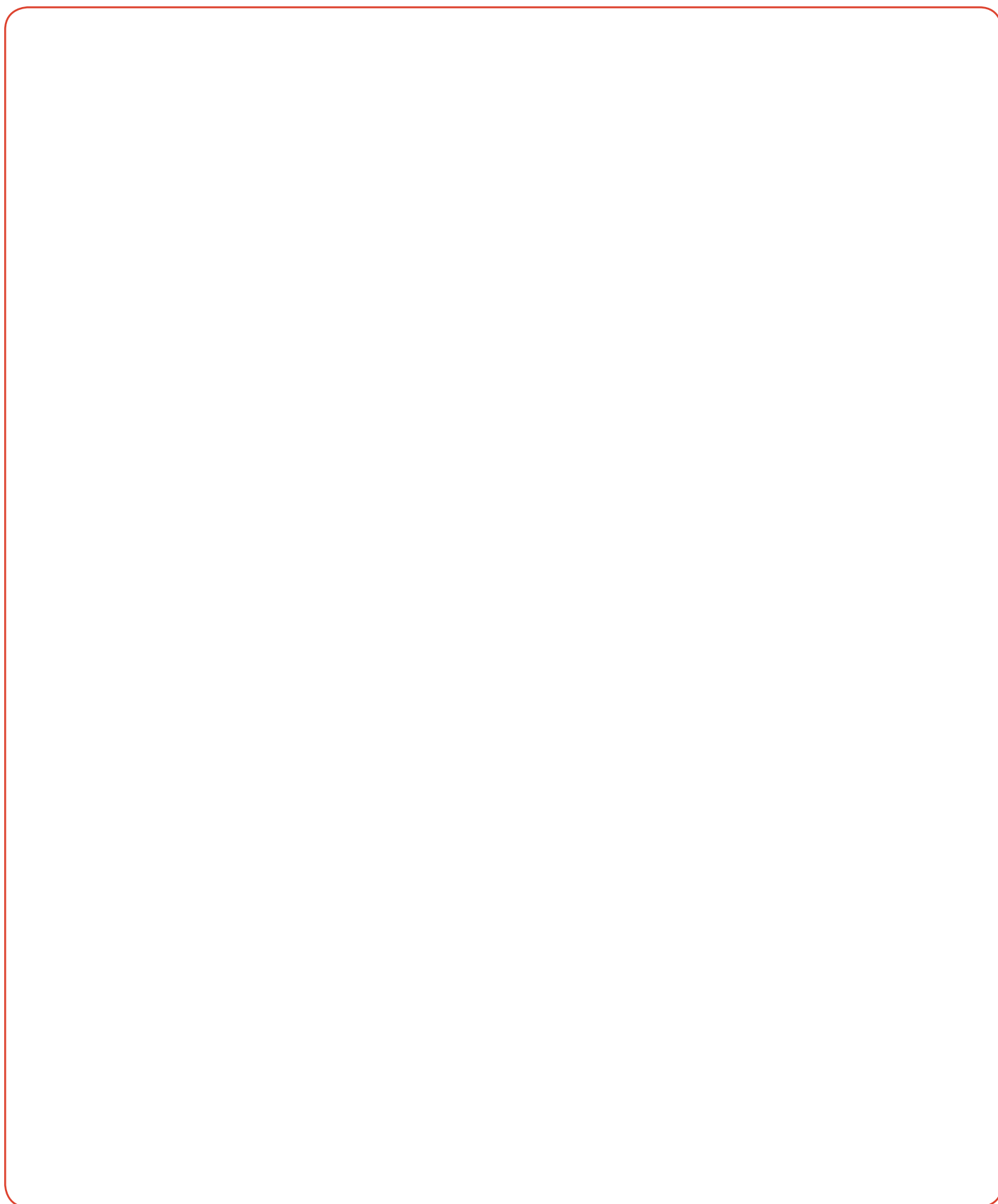

PARTNERZY PROJEKTU
Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Sztuka na kółkach

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski
w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”

Namaluj plakat zachęcający do odwiedzenia jakiegoś zabytku, poznania tradycji lub zobaczenia innej pamiątki przeszłości, związanej z miejscem, w którym mieszkasz.

ORGANIZATOR
Fundacja Plenerownia

PARTNERZY PROJEKTU
Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Sztuka na kółkach

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski
w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”